

ZASEDÁNÍ RAKOUSKÉ SPOLEČNOSTI PRO BRANNOU MEDICÍNU A FARMACII

Pplk. MUDr. Dušan ŠIMKOVIČ
Vojenská lékařská akademie JEP, Hradec Králové
(náčelník: plk. doc. MUDr. J. Fusek, CSc.)

Ve dnech 16.–18. června 1989 se konalo v Badenu v Rakousku zasedání Rakouské společnosti pro brannou medicínu a farmacii. Odborná úroveň jednání

byla velmi dobrá. Zasedání se zúčastnili kromě rakouských vojenských lékařů také hosté z NSR, Belgie, Itálie, NDR a ČSSR. Jednacími jazyky byly an-

gličtina a němčina. Bohatý program byl rozdělen na část vojenskou a odborné jednání.

Vojenský program byl vyplněn návštěvou výcvikového střediska rakouské armády pro výsadkáře ve WIENER NEUSTADTU. Velitel střediska seznámil účastníky ukázkou s úkoly a organizací tohoto vojenského zařízení, v němž probíhá příprava výsadkářů a potápěčů pro rakouskou armádu i pro speciální oddíly ministerstva vnitra. Na závěr byla předvedena ukáзка výsadkářského výcviku příslušníků střediska. Odpolední program vyplnila prohlídka tereziánské vojenské akademie ve Wiener Neustadtu. Tato škola, založená císařovnou Marií Terezií, udržuje a pěstuje staré rakousko-uherské tradice.

Vědecký program byl zahájen po hudebním vystoupení, slavnostních projevech a zdravicích a byl věnován aktuálním problémům válečné medicíny.

Prof. H. HERTZ (Rakousko) shrnul zkušenosti z ošetřování 350 postižených se střelným poraněním mírové povahy. Charakterizoval zvláštnosti poranění vyvolaných vysokorychlostními střelami používanými v posledních lokálních válečných konfliktech.

Dr. D. ŠIMKOVIČ (ČSSR) uvedl vlastní zkušenosti s poraněním tenkého střeva způsobeným vysokorychlostní střelou v experimentu na zvířatech. Přednáška byla bohatě dokumentována histologickými obrazy a byla přítomnými příznivě přijata.

Prof. G. FRIES (Rakousko) referoval o poškození zdraví při práci v hyperbarickém prostředí. Připomněl historii vzniku hyperbarické medicíny, která vznikla souběžně s rozšiřováním potápění a práce v kesonech. Charakterizoval požadavky na zdravotní stav a předpoklady pro práci v hyperbarickém prostředí, uvedl hlavní nepříznivé účinky a rizika této činnosti. Zdůraznil existenci nebezpečné zóny pod 40 m, ale upozornil i na nebezpečí rychlého vynoření i z menších hloubek (pod 10 m). Připomněl nutnost dodržovat zákaz létání nejméně 12 hodin po potápění. Z rozboru ošetřovaných dekompresních poruch vyplynulo, že většinou si potápěči poškození zdraví zavíní sami nedodržováním předepsaných dekompresních časů, vzácně jde o důsledky technické závady na vybavení pro potápění.

Prof. R. ZELLNER (NSR) přednesl předběžnou bilanci letecké katastrofy, která nastala při leteckém dni na americké základně v RAMSTEINU v roce 1988. Při pádu letadel do řad diváků došlo k poranění velkého počtu přihlížejících, k jejichž ošetření byl zvolen individuální přístup, který neměl naději na plný úspěch. I vzhledem k jazykovým bariérám se nepodařilo zorganizovat jednotné řešení a řízení záchranných prací ani odpovídající odbornou úroveň poskytování pomoci. Tragédie si vyžádala 39 mrtvých a zhruba 340 raněných, převážně popálených. Přes nekoordinované poskytování první pomoci byli všichni ranění odsunuti během 90 minut do 13. postupu až do 46 zdravotnických zařízení. Zkušenosti z tohoto hromadného neštěstí lze shrnout tak, že při zabezpečení odborných akcí je třeba pamatovat na to, aby byl určen odborník pro medicínu katastrof

(případně traumatolog) jako koordinující činitel při vzniku hromadného postižení osob, dále využít informací o volných místech ve specializovaných nemocnicích. Při odsunu postižených s popáleninami by bylo vhodné uvažovat v rámci Evropy a využít specializované pomoci na pracovištích sousedních zemí, která mohou být blíže k místu neštěstí.

Prof. G. FREILINGER (Rakousko) vedl diskusi u kulatého stolu ke zkušenostem vídeňské lékařské školy s léčením otrav bojovými chemickými látkami. Referoval o výsledcích léčení osob postižených v iránsko-irácké válce BCHL typu yperitu. Kromě typického postižení kůže byly zasaženy plíce, játra a ledviny, zjištěny byly i změny v kostní dřeni. Dr. Fürstenhofer, velitel školy rakouské armády pro ochranu proti BCHL, rozebral možnosti použití ZHN v Evropě a z toho plynoucí ohrožení Rakouska a nastínil zásady výcviku a systému ochrany proti ZHN. Prof. Pauser referoval o klinickém obrazu otrav u osob z anesteziologického hlediska. Zdůraznil, že i u vyléčených zůstává většinou funkční postižení plic. Prof. Schlick zdůraznil skutečnost, že rtg změny se vyvíjejí s určitým zpožděním a poukázal na imunologické změny provázené poklesem odolnosti proti infekcím. Prof. Kudelick hovořil o toxikologických problémech, zejména o různých způsobech průkazu BCHL chemickými reakcemi, chromatograficky apod. a demonstroval pohyblivé zařízení k detekci ZHN používané v rakouské armádě.

Prof. A. HEYNDRIKX (Belgie) hovořil o obtížích při stanovení typu použitých BCHL a uvedl současný stav používání BCHL. Kromě iránsko-iráckého konfliktu se zmínil i o Afganistanu a Angole, kde mělo být údajně použito sovětských BCHL, a naznačil, že chemických zbraní bylo pravděpodobně použito i v Ugandě a Súdánu. Úmrtnost při použití známých druhů BCHL byla na úrovni 20 až 40 %, ale i vyšší. Jeho syn, dr. Heyndrickx mladší, referoval o poznatcích z léčení zasažených osob v Angole. Šlo o neznámou BCHL s účinky na CNS a PNS (parézy, poruchy koordinace, zraku atd.), které měly přechodný charakter a trvaly přibližně 12 hodin. Na závěr promítl videozáznam o účincích BCHL na civilní obyvatelstvo, který přítomné doslova šokoval.

Dr. R. ERÖS (NSR) referoval o vlastních praktických zkušenostech s poskytováním lékařské péče civilnímu obyvatelstvu v Afganistanu. Šlo vlastně o cestovní zprávu o práci civilního zdravotnického zařízení v Pákistánu (Pešavár), v němž pracují lékaři a střední zdravotnický personál z NSR, Švédska a Rakouska. Na afgánsko-pákistánské hranici byla ve stanech zřízena polní etapa, kde byla poskytována zdravotnická pomoc za velmi primitivních poměrů. K dopravě nemocných bylo používáno koní, velbloudů a mulů, pracovalo se bez elektrické energie, s problémy v zásobování vodou a potravinami. Autor referátu uvedl, že z 15 miliónů Afgánců zahynul 1 milión, velké množství osob uprchlo, takže v současné době žije na území Afganistanu jen 8 miliónů lidí. V zemi se vyskytuje trachom, lepra, poliomyelitida, dětská úmrť

nost dosahuje 50 %, ale někde i 80 %. Odhaduje se, že v Afganistanu je 50 000 osob s provedenou amputací končetiny. Referát byl provázen četnými diapozitivy, které zvýraznily problémy a těžkosti, s nimiž byla práce těchto zdravotnických pracovníků spojena.

Závěrem je možno konstatovat, že zasedání proběhlo na vysoké odborné úrovni. Je však nutno potvrdit i vysokou společenskou úroveň jednání, které ukončil rakouský spolkový ministr, pan dr. Steyer. Opakovaně zdůraznil význam demokracie, kterou je však třeba spojovat s povinností obrany země.